І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXI. Ч. 97. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 23-го ТРАВНЯ 1974 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, MAY 23, 1974 No. 97. VOL. LXXXI.

В ДРУГОМУ ДНІ НАРАД 28-ОЇ ЗВИЧАЙНОЇ КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ПРОГОЛОШЕНО СКЛАД ТРЬОХ КОМІСІЙ, ЗАКІНЧЕНО ЗВІТУВАННЯ, БУЛИ ЗАПИТИ ДО ЗВІТОДАВЦІВ ТА ЗАПОЧАТКОВАНО ДЕБАТИ НАД ЗМІНАМИ В СТАТУТІ

Філядельфія. — Другий день нарад 28-ої Звичайної Конвенції Українського Народного Союзу у вівторок 21 травня відкрив предсідник Конвенції д-р Іван Флис, заповідаючи на початку, що правибори на головних урядовців відбудуться вже в наступному дні, під кінець ранішої сесії. З черги голова Верифікаційної комісії інж. Роман Татарський проголосив вислід виборів на членів Конвенційної Виборчої комісії, Комісії просьб та Комісії секретарських справ.

Виборча комісія

До 11-членної Виборчої комісії були обрані: о. крилошанин Богдан Смик, д-р Олександер Соколишин, Павло Дубас, Микола Бобечко, Володимир Левенець, Ярослав Карп'як, Павло Баб'як, Микола Сенчишак, інж. Омелян Граб, Василь Шаран, та мгр Богдан Геврик.

Комісія просьб

До 5-членної Комісії просьб були обрані: о. протопресвітер Омелян Мицик, д-р Василь Палідвор, Квітка Стецюк, Богдан Одежинський, та інж. Степан Голяш.

Комісія секретарських справ

До Комісії Секретарських справ, яку створено вже рішенням цієї Конвенції, були обрані: Богдан Зорич, Роман Припхан, Олена Олек, Петро Сельчак, інж. Михайло Нич.

Закінчення звітування

Після проголошення складу комісій, секретарі Конвенції мгр Іван Скочиляс та інж. Андрій Заброцький прочитали українською й англійською мовами короткі протоколи з попереднього дня нарад і ці протоколи були прийняті.

Дальший провід нарадами перебрав заступник предсідника Юрій Гвоздулич і тоді приступлено до продовження звітування головних урядовців. Після звітів членів Головного Екзекутивного Комітету та Головної Контрольної Комісії попереднього дня, на цій сесії звітували головні радні: Василь Дідюк, Степан Гавриш, проф. Тарас Шмагала, д-р Богдан Футей, інж. Анатоль Дорошенко, Анна Гарас, Дмитро Попадинець, Тарас Шпікула, д-р Анна Чопик, Володимир Запаранюк, д-р Мирон Куропась, інж. Мирослав Кальба, Євген Репета та Андрій Джула. Серію конвенційних звітувань закінчив редактор Антін Драган.

Привітання

В другому дні нарад Конвенцію Українського Народного Союзу вітали проф. д-р Богдан Гнатюк від управи НТШ в ЗСА, пастор Олекса Гарбузюк від Всеукраїнського Євангельського Баптистського Братства, дир. Маріян Коць від Товариства Українських Кооператорів та мгр Степан Хемич від очолюваного ним Фонду Катедр Українознавства.

Запити до звітодавців та їх відповіді

З черги приступлено до запитів, що їх мали делеґати до поодиноких звітодавців. Найбільше із численних записів делеґатів відносилися до фінансових та організаційних звітів, як також до ряду адміністраційних справ, праці і співпраці Головного Уряду, репрезентації, праць окремих комісій, як і загальних громадських справ. Більшість з поставлених питань відносились до головного предсідника Йосипа Лисогора. Відповіді на запити започаткував заступник головного предсідника проф. Іван Телюк, після якого основні відповіді на численні запити дали заступник головного предсідника і рекордовий секретар Володимир Сохан, головний секретар д-р Ярослав Падох та зокрема головний касир мгр Уляна Дячук. Відповіді головного предсідника Йосипа Лисогора та інших звітодавців відкладено до наступного дня 22 травня з уваги на необхідність схвалити деякі пропозиції щодо змін статуту.

Цією частиною нарад проводив заступник предсідника Конвенції д-р Михайло Снігурович.

Зміни статуту

Під кінець другого дня нарад на нічній сесії після вечері 21 травня започатковано дебати над змінами у статуті, що їх запропонувала Статутова комісія. Після короткого вступного слова голови Комісії інж. Івана Ващука, протокол з праці Комісії в минулому тижні прочитали українською та англійською мовами секретарі Юліян Баранюк та Ґеновефа Жеребняк. Перед дебатами усі делеґати одержали надрукований текст запропонованих змін. Дебати над змінами статуту продовжуватимуться на початку ранішньої сесії 22-го травня, в третьому дні нарад. Під кінець цієї сесії передбачається вибір кандидатів на головних урядовців.

Президія Секретаріяту СКВУ відбула наради

Торонто (ІС-СКВУ). — Президія Секретаріяту СКВУ відбула тут 4 травня ц. р. свої чергові наради. Програма нарад включала звіти поодиноких членів Президії про діяльність своїх секторів, пляни дії фінансового сектора СКВУ на 1974 рік, проєкти праці Ради для Справ Культури, справу встановлення постійного бюра оборони людських прав в осідку Об'єднаних Націй в Ню Йорку та інше. Збори встановили річну вкладку членів СКВУ в таких сумах: крайові центральні репрезентації разом — 30,000 дол. за наступним ключем: УККА — 13,200, КУК — 10,000, СУОА — 3,000, КОУГЦУ — 2,100, Арґентина — 900, Венесуеля — 300; українські крайові організації по 1,000 дол. та міжкрайові надбудови українських крайових організацій по 500 дол. Президія рішила звернутися до Українських Церков з проханням, щоб всі українські парафії та церковні громади один раз у рік провели збірку грошей на потреби СКВУ. Також рішено, що всі жертви, які вплинуть до СКВУ, а які не є вкладками складових організацій чи з річної збірки по церквах, чи призначені жертводавцями на особливі потреби, будуть відпроваджені на конто нерухомого Фонду СКВУ, відсотками якого диспонує Президія СКВУ. Президія Секретаріяту СКВУ схвалила плян праці Ради для Справ Культури, хоча зазначила, що тепер не спроможна визначити повної суми на покриття запроєктованого - кількадесяттисячного бюджету Ради і лише визначила 1,000 дол. на її адміністраційні потреби. Щодо встановлення бюра оборони людських прав в Ню Йорку, збори рішили звернутися до УККА подати свої пропозиції в цій справі і вирішити її остаточно на чергових нарадах. Президент СКВУ, о. д-р В. Кушнір, внедовзі почне відвідувати українські поселення у вільному світі. Перші такі відвідини відбудуться в Австралії в червні ц. р. В нарадах взяли участь: президент о. д-р В. Кушнір, члени президії — М. Плав'юк, С. Савчук, В. Кирилюк, Ю. Шимко, Ф. Мартинюк, Ю. Даревич та проф. П. Кондра — президент КУК і Й. Лисогір та І. Білинський — відпоручники УККА.

Кудірка має право на поселення в Америці

Москва. — Американська амбасада виявила, що вона видала американський пашпорт 67-літній литовці, Марії Суцкене, перевіривши, що вона народилася була в Америці, у Брукліні в Ню Йорку. Її батьки переїхали були на Литву з нею, як вона була ще дитиною, проте факт її народження в Америці стверджує автоматично її американське громадянство, якого вона ніколи не вирeклася. Вона живе недалеко Вільна на Литві. Совєтська поліція не допустила була її до американського консуляту у Москві. Дізнавшись про це службовики американського консуляту домовилися з нею на зустріч поза будинком консуляту і там перевірили її документи. Сином тієї литовки є 36-тирічний моряк Сімас Кудірка, який відсиджує 10-тирічну кару заслання до кацету десь на Сибірі за спробу втечі з совєтського тральника на американський прибережний корабель 23 листопада 1970 року. Капітан того американського корабля і його зверхник у командатурі в Бостоні погодилися, щоби совєтські моряки й кагебісти висадились на чердак того американського корабля і силою виволікли Кудірку. Ця справа наробила тоді багато шуму в Америці, як скандальне й жалюгідне порушення гасла, вписаного на статуї Свободи при вході до Ню Йорку. През. Ніксон був обурений поведінком тих американських морських старшин і їх покарали, але це не помогло Кудірці. Тому, що його мати є американською громадянкою — він міг би приїхати до Америки — якби совєтські власті звільнили його і видали йому візу на виїзд. Також його мати мусить мати дозвіл на виїзд з СССР від совєтських властей. В СССР є 12 таких совєтських громадян, які є американцями від народження, проте Москва цього не визнає.

В Ізраїлі досліджують трагедію загину 20-ти школярів

Єрусалим. — В ізраїльському парляменті відбулися дебати над причинами загину 20-ти шкільних дітей, коли 15-го ц.м. три арабські терористи, вбивши подорозі 5 дорослих ізраїльців, вдерлися до шкільного будинку, в якому було коло 90 дітей. Прем'єр Ґолда Меїр виправдувала первісне рішення ізраїльського уряду — піти назустріч арабським терористам, які жадали звільнення 20 в'язнених в Ізраїлі арабських терористів, в заміну за звільнення отих дитячих „закладників". Але виявилося, що терористи вимагають, щоби посередниками між ними й ізраїльськими властями були тільки французький та румунський амбасадори, і то аж після того, як отих 20 в'язнених терористів відставлять вже до Дамаску в Сирії. Крім того ті три терористи жадали, щоби їх самих відвезли також до сусідньої арабської країни, і то разом з половиною дитячих „закладників", що їх вони погоджувалися звільнити тільки після власного визволення. Коли виявилося, що усі ті вимоги трудно виконати у визначеному терористами ультимативному часі, вояки вдерлися до школи, однак в тій операції згинули не тільки ті три араби, але й 20 ізраїльських шкільних дітей. Ізраїльський міністер військових справ Моше Даян критикував згадане первісне рішення уряду — переговорювати з терористами і виконати їх вимогу. Інші знову критикували погане переведення військової операції, яке коштувало життя 20-ом власним дітям. Рішено покликати до життя окрему комісію, яка прослідила б всі подробиці тієї трагедії.

ПОВІДОМЛЕННЯ ВИДАВНИЦТВА

З уваги на Конвенцію Українського Народного Союзу та зв'язані з нею окремі завдання, число „Свободи" з датою 24 травня не появиться. Чергове число появиться нормально з датою суботи 25 травня. Чергове число англомовного Українського Тижневика друкуватиметься у вівторок 28 травня з датою 29 травня і в ньому буде поданий вислід нарад Конвенції.

Сенатор Вільям Брок виступить з промовою на Конвенційному Бенкеті УНСоюзу

Філядельфія, Па. — В четвер 23 травня ц. р., під час Конвенційного бенкету, що відбудеться, починаючи від год. 7-ої вечора, у великій бальовій залі Маріотт Мотор Готелю, виступить із промовою республіканський сенатор Вільям Брок, голова Крайового Республіканського Сенаторського Комітету. Був обраний він на сенатора після восьми років його представництва в Палаті Репрезентантів. Сенатором був також дід Вільяма Брока, Вільям Е. Брок, який належа до Демократичної партії. Університетські студії у Вашинґтонському й Лі університетах В. Брок закінчив з титулом бакалавра наук в ділянці торгівлі і згодом служив у морських збройних силах ЗСА. Як сенатор, Вільям Брок є членом сенатських комісій для справ урядових дій та банкової, житлової і міських справ. В Чаттануґа, місцевості в стейті Теннесі, із якої він був обраний до Палати Репрезентантів і до Сенату, В. Брок бере активну участь у громадському житті.

Сенатор Вільям Брок

ЗСА дають позичку Совєтам на 180 мільйонів долярів

Вашинґтон. — Американський Банк для експорту й імпорту вже признав Совєтському Союзові довготермінову позичку у висоті 180 мільйонів дол., при чому другу таку саму суму дадуть Совєтам приватні американські банки. Тих 360 американських мільйонів мають стати частиною 2-більйонового фонду, потрібного для виконання пляну будови двох великих фабрик штучних навозів біля Куйбишева й Толіятті (колишнього Ставрополя) та поведення широкопромірних рур від отих фабрик до порту Григоріївки недалеко Одеси над Чорним морем. Ті фабрики мають бути готові до кінця 1978-р. З уділеної Совєтам американської позички Совєти мають закупити в Америці на суму 400 мільйонів дол. товарів, потрібних для будови тих фабрик добрива. Торговельний договір, що охоплює складні подробиці американсько - совєтського товарообміну й стосується складників, потрібних для фабрикації штучних навозів, складено головно заходами президента американської „Оксідентал Петролеум Корпорейшен" Арманда Гаммера, який багатократно їздив до Совєтського Союзу і є одним із провідних фінансістів - промисловців, які пропаґують тісні американсько-совєтські торговельно - промислові та науково - технічні взаємини. Банк для експорту й імпорту дав названу вгорі позичку Совєтам на 6 відс. У Палаті Репрезентантів зголошено резолюцію, яку спонзорують 225 конґресменів, проти уділювання Совєтам будь - яких позичок, поки Совєти не змінять свого становища щодо права виїзду совєтських громадян за кордон.

Міжнародне військо ОН готове до служби на межі Сирії й Ізраїлю

Каїро. — На Близькому Сході є тепер 6.623 вояків, що їх прислали Австрія, Канада, Фінляндія, Гана, Індонезія, Непаль, Панама, Перу, Польща, Сенеґаль, Швеція і Ірляндія. Ця остання заповіла тепер відкликання свого контингенту 323-ох вояків з уваги на загострену ситуацію всередині власної країни. Командантом того поверх 6.000-го з'єднання є фінський генерал Анзіо Сіляєвуо. Завданням того міжнародного військового з'єднання, зфінансованого Об'єднаними Націями, є дбати за зберігання перемир'я між Ізраїлем і Єгиптом та стеження, щоби ні одна з тих держав не тримала на своїх позиціях далекосяжних гармат, ракет та іншої важкої зброї. З головної квартири названого фінського генерала повідомили, що вона готова в 24 години після попередження вислати належні частини до буферної зони між Ізраїлем і Сирією, яку встановлять, коли успіхом завершиться посередницька місія Генрі Кіссінджера. Припускають, що треба буде там дещо більшої військової частини, як на Синайському півострові.

Недавніх португальських володарів відставили до Бразилії

Лісбон. — Колишнього португальського президента Марселя Томаза і колишнього прем'єра Марсела Каетано, яких відсунули від влади у безкровному військовому перевороті 25 квітня ц.р., перевезли разом з їх родинами військовим літаком до Бразилії. Безпосередньо після перевороту заслано їх та багатьох інших високих державних урядовців диктаторського режиму в Португалії на острів Мадейру, за 600 миль від Португалії. Офіційно проголошено, що названі президент і прем'єр, наступники покійного диктатора Антонія де Олівейри Салязара, самі просили дозволу переїхати на еміґрацію до Бразилії, але загальне переконання в Португалії таке, що нові правителі воліли не мати клопоту з вимогами лівих екстремістів, щоби поставити під суд керівників диктаторського режиму. Бразилія, яка колись була португальською колонією і де живе 1,300.000 португальців, здебільша консервативних поглядів, радо погодилися дати азиль програним володарям.

Португалія визнає державність Мозамбіку

Лисбон. — Антоніо де Альмеіда Сантос, призначений новим ліберальним режимом у Португалії на міністра для її заморських посілостей, заявив, що Португалія дозволить на переведення в Мозамбіку плебісциву, в якому автохтони тієї португальської колонії вірогідно висловляться за свою державну незалежність, яку Португалія готова визнати. Мозамбік — це велика територія на близько 300.000 кв. миль у східній Африці, з числом мешканців кругло 7.600.000, з яких тільки 200.000 є білими, а решта — чорні, або незначне число, мішанці. Проте переведення плебісциту на такій великій території без достатніх шляхів і засобів комунікації, не легка справа. Друга найбільша перешкода та, що з-посеред автохтонних муринів є тільки яких 10 відсотків грамотних, — населення не знає взагалі, що таке голосування і не орієнтується в політичних проблемах. Проте названий португальський міністер заявив, що у плебісциті так ясно поставлять дотичні питання, що всі — грамотні й неграмотні — зрозуміють, у чому річ. Очевидно, Португалія воліла би, щоби Анґоля, Мозамбік і Ґвінея залишились з нею у федеративному зв'язку, що — твердять португальські лідери — принесло б обом сторонам поважні користі.

В. Мороз „намагався відірвати Україну від СССР" — твердить совєтська амбасада, заперечуючи вістки про його хворобу

Оттава. — У відповідь на посилені заходи українського зорганізованого громадянства в Канаді і Комітету Оборони Валентина Мороза при СКВУ, совєтська амбасада в Канаді опублікувала англійською мовою пресову інформацію, яку підписав Валерій Ткаченко, а в якій з'ясовується „Яу і за що відбуває В. Мороз свою кару?"

„Валентин Мороз відбуває кару ув'язнення повністю у згоді з законом і відповідно з присудом, що його виніс совєтський суд" — заявив прокуратор Владимірського району, який згідно з вимогами закону виконує нагляд над тюрмою ч. 2 у Владимірі, де находиться В. Мороз", — починає своє „вияснення" В. Ткаченко. У розділі „Фальшиві поголоски", цей совєтський автор твердить, що В. Мороз перебуває вже понад 18 місяців — від серпня 1972 р., в „одиночці", бо, мовляв, таким було власне бажання Мороза. Враховуючи це, його не могли, як твердить Ткаченко, побити співв'язні, бо таких у Мороза не має. Безпідставними є також поголоски про поганий стан здоров'я В. Мороза. Ткаченко наводить навіть заяву шефа санітарного відділу тюрми, який твердить, що Мороз цілком здоровий і тільки тричі (17. 4. 1973, 22. 9 1973 і 1. 10. 1973) він заявляв про такі чи інші свої недомагання і завжди одержував медичну допомогу. „Таким чином, інформації про „трагічний стан здоров'я" Мороза є вигадані" — рішуче твердить Ткаченко.

Далі, у повідомленні говориться про причини арештування і засуду В. Мороза, який є, як твердить Ткаченко, „кримінальним рецидивістом". Справа в тому, що „його арештовано вдруге за злочин, за який він вже раніше був суджений. На початку 1960-х років В. Мороз, українець, народжений в 1936 р., викладав історію в Педагогічному інституті в Україні, спершу в Луцьку, а відтак в Івано-Франківську. В тому ж часі почалася його кримінальна активність. Його мета була повалити совєтську владу в Україні і відірвати її від СССР будь-якими засобами, включно з застосуванням сили". Совєтське повідомлення цитує заяву Мороза щодо форм його протисовєтської діяльности в Україні, описуючи різні зустрічі з співзвучними елементами — учителями і студентами. В часі зустрічей, твердив Ткаченко, „Мороз вчив ненавидіти росіян. Він збуджував націоналістичні настрої і управедливлював герор націоналістичних банд з розгромленої підпільної ОУН". За це був арештований і засуджений вперше згідно зі статтею 62-1 Карного кодексу УССР. Вину Мороза, твердить совєтський автор, було доказано, а крім того в нього знайдено таку нелеґальну літературу як „Вивід прав України", твір опублікований на Заході Українською Головною Визвольною Радою (Видавництво Пролог), яка разом з найлютішими ворогами СССР, мріє про „визволення" України від соціялізму і веде підривну роботу".

У повідомленні відзначується, що ані присуд, ні перебування в ув'язненні не вплинуло поправляючо на Мороза, а радше навпаки. В тюрмі він продовжує свою протисовєтську діяльність.

(Закінчення на стор. 3-ій)

Виявлено ще одну „прогалину" в транскрипціях Вотерґейтських магнетофонних записів

Вашинґтон. — Конґресмен Пітер Родіно, голова Юридичної комісії Палати Репрезентантів, повідомив у вівторок, 21 травня, що його Комісія виявила ще одну „прогалину" в транскрипції одного Вотерґейтського магнетофонного запису. Він заявив, що Білий Дім, передаючи Юридичній комісії транскрипцію однієї розмови президента Ніксона з його дорадниками, не включив в транскрипції частини розмови, яка може доказати, що президент Ніксон знав про спроби затаїти Вотерґейтську аферу ще перед 21 березня 1973-го року. Родіно твердив, що, протилежно до заяв Білого Дому, президент Ніксон правдоподібно обговорював справу затаювання Вотерґейтської афери ще 17 березня. Власне частина розмови із 17 березня не була включена в транскрипцію магнетофонного запису з того дня, твердить Родіно. Юридична комісія наказала своєму адвокатові Джонові Дорові звернутися до Білого Дому в справі передачі цілого магнетофонного запису з 17 березня, щоб встановити точну дату, коли президент Ніксон справді довідався про спроби затаїти Вотерґейтську аферу. Покищо невідомо як зареаґує Білий Дім на цю нову вимогу Юридичної комісії.

Появилася нова збірка поезій Олекси Веретенченка „Заморські вина"

Ню Йорк. — У видаваній видавництвом „Сучасність" серії „Література і мистецтво" вийшла друком під назвою „Заморські вина" нова збірка ліричних поезій відомого українського еміґраційного поета Олекси Веретенченка. До збірки увійшли сто два вірші, в тому числі й уривок з поем Готфріда Штрасбурзького „Трістан та Ізольда" (1207-1210) за Вільгельмом Герцом п.н. „Трунок любови". Присвячена збірка недавно померлій дружині поета Надії. Олекса Веретенченко, народжений 1918 року на Слобожанщині, з 1925 року жив у Харкові, де вчився в Педагогічному Інституті. Еміґрував 1944 року в Західню Німеччині і згодом до ЗСА. З першими віршами виступив 1935 року і з 1939 року належав до Спілки Письменників України. Тепер є членом ОУП „Слово" в екзилі. О. Веретенченко є автором збірок поезій „Перший грім" (1941), „Дим вічности" (1951), історичної поеми „Чорна долина" (1953) й перекладу Байронової поеми „Мазепа" (1959). Його поезії друкувалися постійно у „Свободі", як також в інших її виданнях, зокрема календарях - альманахах. Збірка „Заморські вина", приготована вже давніше до друку, вийшла з мистецькою обкладинкою графіка Якова Гніздовського на 122 сторінках друку. Набувати книжку можна у книгарнях й у видавництві: Mrs. Nina Пnytzka, 875 West End Ave., Apt. 14 B, New York, N.Y. 10025. Ціна 3.60 дол.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник Ukrainian Daily

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Посилення наступу

Започаткована з січня 1972 року відомими арештами й репресіями в Україні, як і в інших республіках СССР боротьба проти „буржуазного націоналізму", поширена згодом в травні 1973 року наслідником П. Шелеста В. Щербицьким на ділянку літератури, мистецтва й науки, продовжується невпинно. Підійняв прапор й льозунги цієї боротьби й наступу на „український буржуазний націоналізм" знову ж таки В. Щербицький на пленумі Центрального Комітету КПУ, що відбувся в днях 16 - 17 травня в Києві. Виходило б, що цілком даремними й безуспішними були всі арешти, засуди, запроторювання в концтабори і в психіятричні лікарні, усування з праці, цькування в пресі, взагалі увесь терор режиму. Що боротьбу з „буржуазним націоналізмом" треба не тільки продовжувати, але й поширювати і поглиблювати.

Недоліки, помилки, послаблення ідеологічної роботи й чуйности, проникання ворожої ідеології познаходив В. Щербицький не тільки в літературній творчості й літературознавстві, як це було минулого року, але і в таких ділянках, як преса, радіо і телебачення, тобто телевізія, кіно тощо. Особливо гостро заатакував Щербицький друковану українською мовою совєтську пресу, включно з її інформативною централею, що нею є Радіо-телеграфічне Агенство України (РАТАУ), вимагаючи „усунути недоліки" й „навести порядок" в їх роботі. Знайшов Щербицький прояви „буржуазного націоналізму" також у так званому місництві, тобто намаганнях місцевих органів більше дбати про інтереси своїх областей чи республік і їхнього населення, як про добро всього СССР.

Очевидно, головною причиною всіх „недоліків", „помилок" й ідейного та іншого „відщепенства" В. Щербицький і його соратники вважають буржуазний націоналізм і тому ж вимагають спрямувати увесь артилерійний вогонь у цей бік. Заявляючи, що „останнім часом українські націоналістичні організації за кордоном почали активно встановлювати контакти з сіоністами і маоїстами" і що „буржуазно - націоналістична пропаганда тепер чимраз частіше виступає з гаслами так званого „націонал - комунізму", В. Щербицький домагався, щоб усі партійні організації республіки „проявили високу пильність і давали рішучу відсіч будь-яким ворожим підступам".

Новий виступ Щербицького, його атаки й алярми є тільки ще одним доказом, що український народ живе і хоче жити своїм власним, незалежним життям і що український націоналізм, як і був так і залишився незнищенним і непереможним і то навіть в режимних і партійних колах і установах. Не виключене, що черговою жертвою безвиглядної боротьби з ним стане незабаром й сам теперішній ставленник Москви В. Щербицький.

Ще одна атомова держава

Забулося вже, наче це було сто років тому, що Америка мала монополь ядрової зброї, продемонстрованої трагічним скиненням атомової бомби на Гірошіму 6 серпня 1945 р., спричинивши загин або каліцтво понад 200.000 осіб в отому одному місті. Совєти здобули свою ядрову зброю головно завдяки шпигунству: д-р Клявс Фукс, Елан Нанн Мей, Джуліюс чі Етель Розенберг — це тільки кілька з тих шпигунів, яким доказали та які призналися до зради Совєтам атомових тайн. 23 вересня 1949 р. Совєти перевели свій перший штучний ядровий вибух, — Британія вже мала атомову зброю, але Франція і Комуністичний Китай пішли їх слідами. Тоді Америка і СССР почали неначе зупинювати ядровий розгін. У 1963 році підписано міжнародну конвенцію про заборону ядрових експериментів на землі, в повітрі і під водою, — у 1968 році ЗСА і СССР хотіли обмежити „атомовий клюб" тільки до посідачів ядрової енергії, чого ряд держав, між ними й Індія, не захотіли зробити.

І ось, в минулу неділю Індія перевела перший свій штучний ядровий вибух, який промощує шлях до продукції зброї. Хоча Індіра Ганді й інші речники Індії запевняють, що їм потрібна ядрова енергія тільки для „мирових цілей" — мало наївних повірять цьому. Зокрема, не вірить сусідній Пакістан ані Китай, які вбачають у тому індійському експерименті — московську руку. Індія, яка від часів Махатам Ганді чванилася, що вона неначе символ миролюбности і яка за Джавагарлала Неру була лідером міжнародних „невтралістів", своїм 20-тирічним „пактом приязни" з СССР з серпня 1971 р. перестала бути „невтральною". Донька Неру, прем'єр Індіра Ганді, — рішучий, твердий, безскрупульний і зручний політик. Західня преса, мабуть, правильно твердить, що головна ціль того атомового вибуху — підсилити популярність уряду Індіри Ганді: грати на національній гордості індійців, дармащо Індія із своїми 580 мільйонами мешканців потребуватиме на найближчих 5 років найменше 10 мільйонів тонн зерна і коло 12 більйонів дол. готівкою допомоги. Виринає слушний сумнів: чи варто давати ту допомогу країні, яка вводить вже й у Південну Азію ядрову зброю і цим напевне спонукає й інші держави, які ще такої зброї не мають, поспішати, щоб її здобути.

Португалія шукає перемир'я з повстанцями в її колоніях

Лісбона. — Новий ліберальний уряд в Португалії, який прийшов на зміну тамошньому реакційному диктаторському режимові, шукає зв'язків з провідниками повстанського руху в її чорних колоніях Анголі, Мозамбіку й Ґвінеї. Португалії найбільше залежить на Анголі, де на 5,500.000 автохтонних чорних на території 480.000 кв. миль, є кругло 200.000 білих та 60.000 мішанців. Португальський уряд хоче переконати провідників чорних партизанів, які діють з сусідніх африканських країн, що для добра чорних автохтонів було б найкраще, коли б Ангола залишилась у державному зв'язку з Португалією, маючи широку територіяльну й культурну автономію, та користуючись економічними зв'язками з Португалією і її допомогою. Новий португальський міністер закордонних справ, недавно ще політичний еміґрант, соціяліст Маріо Зорес, повів „мирову офензиву", стараючися осягнути передусім перемир'я з чорними партизанами в усіх трьох колоніях — Анголі, Мозамбіку і Ґвінеї.

М. Сосновський

ЛЕНІН І ПРАВО НАЦІЙ НА САМОВИЗНАЧЕННЯ

В цьому році минає 60 років з того часу, як на сторінках журналу „Просвещение" появилася довша стаття В. Леніна „Про право націй на самовизначення". З цього приводу в „Комуністі України" за травень 1974 опублікував статтю відомий совєтсько - український „націолог" Р. Г. Симоненко, пишучи про „Силу ленінської національної політики і неспроможність її критиків". Своєрідним доповненням статті Р. Симоненка є у тому ж „Комуністі України" статті Е.О. Баграмова „Марксистсько - ленінська теорія національних відносин і сучасна ідеологічна боротьба" та С.К. Гутянського „Єдність інтернаціонального і національного в розвитку радянської культури". На самому початку своєї статті Р. Симоненко ствержує, що „вчення з національного питання — важлива складова частина теоретичної скарбниці ленінізму. Час підтвердив глибоку правильність ленінської програми розв'язання національного питання. Створення могутньої співдружности вільних народів — Союзу Радянських Соціялістичних Республік, роэквіт усіх націй і народностей нашої країни, їх спільна боротьба за побудову соціялізму — тріюмф ленінської національної політики КПРС. Повне й остаточне розв'язання національного питання в нашій країні знаменує собою новий якісний етап у розвитку радянського суспільства".

Очевидно, того роду самовпевнена заява і такі висновки вимагають дещо точнішого насвітлення того, що Симоненко називає „ленінською національною політикою", а зокрема з'ясування фактичних поглядів Леніна на національне питання в умовах царської Росії, в період революції і відтак після встановлення совєтського режиму. Ця справа виглядає далеко не так, як намагається своїм читачам представити Симоненко та два інші згадані совєтські автори. Крім того, не заіснувало в СССР „остаточне розв'язання національного питання", у сенсі, як це за Брежнєвим дослівно повторює Симоненко, а радше цілком навпаки: розв'язка цього питання знайшлася у сліпому куті, бо в дійсності ми маємо справу не з „вільною спілкою вільних націй", а з централізованою й уніфікованою імперією, керівництво якої готує смерть всім не-російським націям, що за офіційною термінологією окреслюється як процес „злиття націй".

З цього, безперечно, докладно здають собі справу поневолені в СССР не-російські нації та народності, на що вказує і сам Р. Симоненко пишучи про існування „націоналістичних пережитків" на вже понад 50-му році існуванні СССР. До речі, наявністю оцих „націоналістичних пережитків" і подиктована його стаття, у якій він звертає свої „удари" власне по цих „пережитках" і їхніх носіях. Він пише, що „для підігрівання націоналістичних пережитків в нашій країні ідеологічні диверсанти добирають інших „відмичок" (мова тут про т.зв. дисидентів в СССР). Вони роздувають і заохочують будь-які прояви відходу від інтернаціоналістських норм життя радянського суспільства, від ленінських принципів клясовости, партійности, намагаються прищепити радянським людям зневіру в правоті комуністичних ідеалів, зневажливе ставлення до соціялістичної культури, великих традицій і здобутків нашого народу. На щит піднімаються окремі незрілі в ідейному і нікчемні в художньому відношенні твори (мова про твори дисидентських авторів), де клясове відступає перед проповіддю національної обмежености. Здіймається галас навколо авторів, які допустили в окремих працях помилки, відхід від партійної оцінки деяких діячів, фактів і подій минулого".

Ленін — російський централіст

Цей один тільки абзац, коли очистити його з типового совєтського жарґону, з допомогою якого викривлено насвітлюється дійсність в країні, говорить сам за себе і кидає чимало світла на фактичний стан в СССР та на настрої серед населення в межах цієї держави. Коли ж прийняти, що сучасний СССР є справжньою реалізацією завітних ідей і плянів Леніна, то не у сенсі, як це представляють совєтські автори. Справа в тому, що централізована й уніфікована совєтсько - російська імперія, яка формально виступає під фірмою „союзу" чи „федерації" нібито „національних республік", є суцільним переведенням в життя оригінальної ленінської ідеї „єдиної централізованої республіки". Ніхто інший, а сам Ленін писав, наголошуючи перевагу великої держави: „Ми за демократичний централізм, безумовно. Ми проти федерації . . . Ми в принципі проти федерації — вона послаблює економічний зв'язок, вона недогідна форма для ніякої держави".

Це правда, що в 1914 р. Ленін заговорив про „самовизначення націй", але цю його фразу, пізніше доповнену „правом на відокремлення", а ще пізніше — в 1917 році — модифіковану у формі відомого гасла „хай Росія буде союзом вільних республік", не можна повністю зрозуміти без усього контексту ленінських писань, проєктів і плянів, чи конкретних політичних потягнень після встановлення совєтського режиму. Це, між іншими правильно ствердив відомий знавець ленінської політики Ричард Пайпс, який просто написав,

(Закінчення на стор. 3-ій)

М. Лівицький

УКРАЇНСЬКА ДУХОВА ДЕРЖАВА У ДІЯСПОРІ І СКВУ

Я міг би вжити означення не духова держава, а духова спільнота, або просто спільнота. Коли я вживаю слово „держава", то це із-за того, щоб підкреслити, що, на мою думку, наша українська спільнота в діяспорі повинна бути принаймні духово зв'язана з тією українською державою, відновлення якої ми покищо тільки прагнемо. Бути зв'язана і, по змозі, діяти на її, цієї держави, користь. Я не уявляю собі такого становища, в якому б наша спільнота в діяспорі організовувалася і жила тільки для себе. Річ очевидна, що й тоді, коли відновлення нашої держави стане дійсністю, українство в діяспорі буде пов'язане з майбутньою насправді суверенною українською державою і з неї черпатиме сили і підтримку, щоб себе втримати. Доки такої української держави немає, наша спільнота повинна бути пов'язана з репрезентантом і речником прагнень до відновлення суверенної державности, тобто з нашим екзильним урядом, екзильним Державним Центром.

На чолі нашої спільноти в діяспорі стоїть тепер Світовий Конґрес Вільних Українців, як постійна установа. Очевидно, вислів „вільні українці" означає лише те, що українці в західньому світі можуть „вільно діяти". Це не означає, що ми є вільні в повному розумінні цього слова. Бо оскільки ми себе вважаємо пов'язаними з нашими братами і сестрами в Україні, пов'язаними з країною походження наших батьків і дідів, то й ми не вільні. Ми зможемо бути справді „вільними" лише тоді, коли Україна визволиться і стане вільною і суверенною державою.

Я не буду говорити про завдання СКВУ, як нашої громадсько - суспільної централі. Ці завдання ясні і про них вже багато писано й сказано. Якщо наше національне життя в усіх його ділянках не є вільне під російсько - совєтським окупаційним режимом, то тут, на чужині мають існувати вільні українські Церкви, вільна наука, вільне мистецтво, вільне шкільництво, вільні молодечі організації і т. д., і т. д. Всі ці ділянки українського життя на чужині у світових маштабах очолює СКВУ. Але наше національне життя в діяспорі було б неповновартісне, якщоб поруч громадсько - суспільної централі в образі СКВУ не існував ще й наш політичний, — на мою думку, — державний центр. А ці дві централі — громадсько-суспільна і політична — повинні гармонійно поміж собою співпрацювати і себе взаємно доповнювати. Повинен би заіснувати поміж ними своєрідний поділ праці, при чому очевидно, що в деяких обставинах СКВУ повинен би займатися і справами радше політичними (напр., допомога в тій чи іншій формі нашим переслідуваним землякам на батьківщині) і навпаки: часом сектор політичний міг би бути допоміжний секторові громадсько - суспільному.

Проте, на мою думку (і таке було домовлення перед відбуттям СКВУ І), СКВУ не може собою заступити ані сектору політичного взагалі, ані Державного Центру в екзилі зокрема. Чому? На цю тему можна було б багато говорити, але ж це речі більш - менш аксіоматичні, на підставі яких і дійшло, очевидно, до згаданого домовлення перед СКВУ І. Зверну, одначе, увагу на одну річ. СКВУ, як громадсько - суспільна централя, організує і координує національні прояви життя українців, що є громадянами різних держав свого поселення, і тільки побічно може займатися справами України і тим більше українськими чисто п о л ітичними справами, справами української визвольної боротьби. Тоді, як екзильний український політичний сектор і наш Державний Центр в екзилі займаються лише справами нашої визвольної політики, справами поневоленої України, будучи її речниками і репрезентантами — не зважаючи на те, що в різних наших політичних екзильних організаціях та в органах Державного Центру можуть бути чинні (але тільки персонально) особи, що є вже громадянами чужих держав.

Повторюю, поміж суспільно - громадським і політичним секторами повинна існувати гармонійна співпраця і, взаємне доповнення. Якщо б ми досягнули оцієї гармонійної співпраці поміж СКВУ і Державним Центром в екзилі, то це й запевнювало б безперебійне і продуктивне функціонування того організму, що його я називаю „Українська Духова Держава в Діяспорі". При чому така співпраця не була б обмежена в часі: сьогодні СКВУ, як громадсько - суспільна централя, допомагає Державному Центрові в його визвольній політиці, в його намаганнях допомогти нашим борцям на батьківщині, а завтра, коли відновиться наша суверенна держава, СКВУ допомагатиме цій державі втриматися, закріпитися і зміцнитися, використовуючи свої впливи у різних державах світу і допомагаючи, якщо буде потреба, відновленій українській державі і матеріяльно, і людським потенціялом. Чи не те саме робили і роблять на наших очах жиди?!

Якщо мене запитують, які вже тепер є відносини поміж Державним Центром УНРеспубліки в екзилі і СКВУ, а, зокрема, його Секретаріятом, то мушу відповісти, що такі відносини є цілком коректні і були вже випадки спеціяльної співпраці, як, наприклад, на конференції Теґерані. Але насамперед хочу пригадати, що Державний Центр відіграв позитивну і важливу ролю у самому створенні СКВУ. Ще 1957 р. Виконавчий Орган УНРади закликав у своїй відозві до створення СКВУ (це збіглося в часі з такою ж ініціятивою покійного полк. Андрія Мельника). Потім представники ДЦентру провели багато розмов і приклали чимало зусиль щодо зреалізування ідеї створення СКВУ і взяли активну участь як в СКВУ І, так і в СКВУ ІІ. Якщо йдеться про конкретну і систематичну співпрацю поміж органами Державного Центру УНР і Секретаріятом СКВУ І, то мушу признати, що така співпраця не була дуже продуктивною й зорганізованою. Але це у великій мірі пояснюється либонь тим, що Секретаріят Першого СКВУ був ще в стадії організування сплянування не тільки своєї праці, але й своїх завдань, а тільки органи ДЦентру перебували тоді під знаком прикрої дискусії, спричиненої появою нової течії в українському політичному житті, про що згадувалося вище. Коли ж ідеться про нинішній стан взаємовідносин поміж Секретаріятом СКВУ і органами ДЦентру, то треба взяти під увагу, що Секретаріят СКВУ ІІ щойно приступив до плянування своєї діяльности, а ДЦентр зайнятий тепер головним чином справою політичної консолідації. Але вірю у те, що взаємовідносини поміж цими двома установами будуть цілком добрими — тим більше після того, коли запроєктоване поширення консолідації українських політичних сил стане доконаною дійсністю.

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Р. Володимир. СУЧАСНИЙ ВЕРТЕП. Д р а м а тичні твори. Українське Видавництво. Мюнхен, 1973, ст. 171. Обкладинка роботи проф. Кетлін Кухар.

Роман Володимир Кухар почав писати в 1951 році, першу книжку поезій видав 1964 р., тепер він може похвалитися 5-ма збірками поезій, книжкою мистецької прози, книжкою перекладних поезій, першим томом роману з української визвольної боротьби й одним томом драматичних творів під заг. „Сучасний вертеп". В цій книжці надруковано 11 драматичних творів, чотиристорінкова передмова Б. Романенчука та такої ж довготи рецензія д-ра Олеся Бабія на книжку прози Р. Володимира „Простір і воля". (Ця рецензія сюди не належить!).

Д-р Роман Кухар, пишучи про Дарію Ярославську („Америка", 26 січня 74), нарікав на це, що українці у вільному світі „вже не відчувають недостачі постійного українського театру з його потенційністю інтелектуально - духової активізації суспільства". Кухар дає цілу книжку д р а матичних творів, хоч і знає, що немає певних виглядів на те, щоб його п'єси „ Сучасного вертепу" могли ожити на сцені та нав'язувати контакт зі слухачами. Петро Росинко так і домагається в „Гомоні України" (9 лютого 1974), щоб „наші драматурги ставили" п'єси Р. Володимира, бо це було б „цікавим явищем в українському культурному житті"... бо автор „поєднує сучасні дії з традиційними здобутками драматичного мистецтва".

Та подивімся, як воно виглядає в практиці в „дійстві чотирьох відслон" під заг. „Сучасний вертеп", від чого пішла і назва цілої книжки. Головною особою твоэує людина середнього віку, яка виступає в першій відслоні як Мандрівник, в другій як Господар, в третій — Турист (в Україні!) і в четвертій — Подорожний. Ця „почвірна" головна особа розмовляє з „привидами" — сином, донею, жінкою, батьком, матір'ю й подругою юности. Час дії „теперішнє", місце: на степу, в кімнаті на чужині, в кімнаті в батьківщині, в літаку. Перша відслона відбувається взимку, друга навесні, третя влітку, а четверта — восени.

Гадаємо, що автор передмови Б. Романенчук не мав слушности, коли писав, що автор творив свої п'єси „не для театру, а для вислову своїх думок і міркувань". Автори вживають драматичної форми тоді, коли хотіли б бачити свої п'єси на сцені. Ми чули, що Кухар нарікав на брак українського театру. Можна сподіватися, що ця п'єса робила б враження на сцені. Ось сцена, в якій являються головному героєві батьки:

Батько: Сину, чи не легше знайти нове місце в світі, як залишити на завжди рідний край?

Мати: Та й тут же краще тобі, ніж на нашій нещасній землі. Хоча щиро заговориш, вільно подихаєш.

Мандрівник (син): Спасибі, дорогенькі, за добру пораду. Тільки ж важко під серцем на саму згадку, що в чужому світі й вікувати доведеться.

На обгортці подані провідні думки драматичних творів. Про „Сучасний вертеп" написано, що в цій п'єсі досліджується чотири рівні людської свідомости — індивідуальної, г р омадської національної й універсальної. Не так то легко читачеві впасти на таке розуміння п'єси... Режисер мусів би попрацювати в цьому напрямку.

Автор сягнув у своїх „дійствах" аж до праісторії і до „первісного лона батьківщи-

(Продовження на стор. 3-ій)

ПІДСУМКИ РЕПРЕСІЙ В УКРАЇНІ

(2)

Позасудові переслідування

Київ. З інституту філософії звільнено з праці Сергія Кудрю і Світляну Клущенко (в „Хроніці Но. 27 помилково написано Кириченко) — друзів Лісового і Пронюка. З інституту мовознав с т в а звільнено дружину Пронюка Галину Дітковську. Вона нещодавно захистила кандидатську дисертацію, яка ще не перейшла через ВАК.

З інституту історії звільнено кандидата історичних наук Олену Апанович (в „Хроніці" Но. 27 помилково написано Ананович).

З інституту літератури звільнено Олексія Ставицького. Його також виключено з партії.

З інституту мистецтва, фольклору і етнографії звільнено: Василя Микитовича Скрипку, канд. наук, автора декількох монографій (в 1971 р. переведений на посаду бібліографа) — за статтю „Стильові особливості українських пісень" і Тамару Гірник (автор ще не захищеної дисертації „Стародавні і сучасні обряди") — правдоподібно за зв'язок з керівником хору „Гомін" Л. І. Яценком.

Звільнено з праці директора Інституту археології, члена кореспондента АН УССР Федора Павловича Шевченка (див. („Хроніка" Но. 27), обвинувачуючи його в „націоналізмі і сіонізмі"; його праці викреслено з пляну видавництва „Наукова думка". Шевченкові приписують зокрема написання позитивної рецензії на книжку Білика „Меч Арея". З того ж інституту звільнено також доктора наук Михайла Брайчевського, автора неопублікованої статті „Приєднання чи воз'єдна н н я" (1966 р.).

З інституту, де працював З. Антонюк і Л. Селезненко („Хроніка" Но. 24, 27) звільнено з праці директора; секретареві парткому запропоновано відійти на пенсію. В ЦК КПУ їм винесено нагану за недостатню боротьбу з буржуазним націоналізмом і сіонізмом. (Два співробітники інституту плянують виїхати до Ізраїлю).

З інституту ботаніки звільнено 22 наукових співробітників.

З середньої школи ім. Лесі Українки звільнено з праці 45-річну вчительку літератури Надію Дмитрівну Коваленко, члена шкільно г о партбюра. Причиною звільнення був організований нею вечір з участю письменника С. П. Плачинди. Плачинда був в 1969 році звільнений з посади редакто р а видавництва „Молодь" за написану ним книжку „Неопалима купина" (нариси про діячів української культури). Нині книжка виключена з бібліотек.

У вересні 1972 р. з редакції журналу „Дніпро" звільнено кол. головного редактора Юрія Мушкетика і завідувача відділом критики В. Суботовича за використання в статті про 50-річчя СРСР перебільшених даних з книжки кол. першого секретаря ЦК КПУ П. Шелеста.

У квітні 1972 р., 16-річного учня республіканської художньої школи Но. 1, Сергія Балтівця забирали двічі із школи на допити в КГБ, де слідчий Цимах домагався від нього свідчень про те, що Сергій чув у майстерні художниці Людмили Семикіної, як В. Рокицький читав свої „антирадянські" вірші, і вимагав від Сергія переписати (для порівняння почерку) кілька віршів. С. Балтівець відмовився це зробити. 21 травня його затримала міліція біля пам'ятника Шевченка, де він слухав українських пісень (про події біля пам'ятника Шевченка див. „Хроніка" Но. 27). Його допитували в Ленінському районі міліції. Після успішного закінчення 8-ої кляси художньої школи він не склав вступних іспитів до 9-ої кляси.

Львів. В Інституті суспільних наук АН УССР працювала комісія ЦК, яка запропонувала чотирнадцятьом „неблагонадійним" співробітникам звільнитися „за власним бажанням". У протилежному разі їм грозили звільненням за скороченням штатів, дарма, що у більшості з них ще не скінчився реченець, на який вони були вибрані на конкурсі. Погрозу здійснено. Серед звільнених — кандидат філ. наук Григорій Антонович Нудьга (фолкльорист, автор багатьох праць і книги „Думи", 1969) і кандидат філ. наук Роман Федорович Кирчів, фолкльорист, дослідник українсько-польських зв'язків. Вони готувалися до захисту докторських дисертацій.

З Музею етнографії і художнього промислу звільнено „за скороченням штатів" кандидата історичних наук Ярослава Дашкевича. Він давніше відсидів кілька років як політичний в'язень.

В Кіровограді у вересні 1971 р. з педагогічного інституту звільнено викладача мовника Василя Горбачука.

В Черкасах виключено із Спілки письменників В. І. Захарченка „за антисуспільну поведінку, і несумісну з членством у письменницькій організації (газета „Літературна Україна", 20 і 24 жовтня 1972). В 1970 р. у Захарченка, який жив тоді в Донбасі, переведено обшук і забрано статті В. Мороза, а також його власні рукописи. Крім того Захарченко робив спроби дістатися на суд над своїм знайомим Василем Стусом.

„Хроніка" подає додаткові інформації про арешти і суди в Україні в 1971-1972 рр.

Справа Шумука. Данило Лаврентійович Шумук народився 30 лютого 1914 р. в селі Боремче на Волині. З 17 - 18 року життя він був членом компартії Західньої України. В 19 років його арештували поляки і засудили на 8 років тюрми. 1939 року він вернувся на батьківщину. В 1941 р. — перебував у Червоній Армії. Пробиваючись з оточення, він організує у себе на батьківщині партизанський відділ. У висліді спільних бойових дій, відділ з'єднується з УПА. З огляду на принципові розбіжності з керівництвом УПА, Шумук відмовляється від активної дії й викладає на військових курсах економічну географію. Після приходу Радянсько ї Армії, його арештують вдруге.

(Продовження буде)

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ни" і показав відважного юнака Трояна, який врятував свою суджену Дару від певної смерти, бо її мали похоронити разом із її чоловіком, згідно зі стародавнім звичаєм. З „мітичної доби" маємо ще драматичну феєрію „Юр і Ама", а з „сьогодення" — „моральне дійство в одній картині" — „Суд", яке кінчається таким вироком:

Судця: „На основі зауважень оборони та рекомендацій присяжних доходимо й ми до висновку, що підсудному прислуговує право додаткового угляднення. Ось тому суд рішає відложити справу до часу психіятричної проби й встановлення фахівцями в і д п овідного свідоцтва стану підсудного. На цьому даний етап судової розправи закінчений".

Б. Романенчук підкреслює новість форми драматичних творів Володимира Кухара, який своїми діялогами порушує „загальні проблеми — про буття, людину, нарід, націю... різні життьові світоглядові чи філософські теми, які цікавлять, чи можуть цікавити не тільки самого автора, але всіх, хто любить думати й роздумувати". Гадаємо, що ці вертепні п'єси Р. Володимира багато зискали б, коли в них було б більше дії, як це є в короткій п'єсі „В заграві забутих ранків", де виступають герої Дара і Троян. У віршованій „містерії" — „Душа навалі" майже немає дії, бо у віршах знаходимо, як каже Б. Романенчук, думи й роздуми, „...які різно сприйняли б глядачі, хоч авторів герой Землях марно шукає Вітчизни між земляками в різних країнах поселення, і не може її знайти, бо не знаходить між ними єдності.

Знайшов би дійсно, не у снах її — одну з уродження, була б, давно була б вона, як пройшла б усіх одна — свята мета відродження.

Подивляємо працьовитість автора, який дає дійсно літературні твори, хоч у вільному світі щораз менше українських читачів.

В. Модрич Верган. ВАСИЛЬ СИМОНЕНКО Видання Шкільної Ради. Ню Йорк, 1973, ст. 32.

Оця книжечка інформує коротко про відомого поета Василя Симоненка (1935-1963), який став популярним вже після передчасної смерти своїми словами про те, що не можна покидати свою рідну землю та свій нарід і денаціоналізуватися. Ось ці слова поета-патріота:

Можна вибрать друга
і по духу брата,
Та не можна рідну матір
вибирати.

Можна все на світі
вибирати, сину,
Вибирати не можна
тільки Батьківщину.

Повищі слова з поезії „Лебеді материнства" доповнюють Симоненкову віру в невмирущість українського народу, хоч його російський „старший брат" старається знищити.

Народ мій є! Народ мій
завжди буде!
Ніхто не перекреслить
мій народ!
Пощезнуть всі перевертні
і приблуди
І орди завойовників-заброд!

В. Модрич Верган змальовав коротко тло, на якому виступив молодий поет Симоненко, та подав мотиви його поезії, спиняючися на мотиві матері та традиціоналізмі. Автор пише, що „В. Симоненко любить Україну і вірить у те, що український традиціоналізм, в основі якого лежить свобода духа і правда слова дасть народові силу боротьби за рівноправність у світі" (23).

Автор чомусь то пише „вмірає" замість „вмирає" і „теперішне" замість „теперішнє".

ЛЕНІН І ПРАВО НАЦІЙ НА САМОВИЗНАЧЕННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

що основ „ленінської національної політики" треба шукати не в творах Леніна, а в практичних директивах, що їх він видавав в час революції і боротьби за збереження в Росії большевицької влади і втримання в цілості російської імперії. До подібних висновків дійшли всі інші об'єктивні дослідники національної совєтської політики.

Як ми вже вказували, В. Ленін, очоливши большевицьку фракцію РСДРП, поставив за ціль свого змагання проти царського режиму не ліквідацію російської імперії, а ліквідацію існуючої політично - соціяльної системи, встановлення „диктатури пролетаріяту", що він утотожнював з диктатурою очолюваної ним большевицької партії, а в перший-мірі захоплення влади в імперії, та перетворивши її в „єдину демократично - централізовану республіку". З а с т у п а ю ч и такий погляд, Ленін дуже різко засуджував всякі думки про реорганізацію російської царської імперії на базі федерації. Він відкидав також проєкти до підбирання „єдности" і „монолітности" великої держави. Ще на початку 1903 р. він писав, що „не є завданням пролетаріяту проповідувати федералізм і національну автономію, не завдання пролетаріяту висувати подібні вимоги, які неминуче приведуть до створення автономної клясової держави". Коли Ленін говорив про „автономію областей", то тільки в такому сенсі, щоб це не пошкодило „монолітності" російської імперії.

Гасло про „самовизначення націй" — тактичний маневр Леніна

Але життя не стояло на місці і розвиток окремих неросійських націй йшов швидким темпом. Цього не міг не врахувати Ленін, незвичайно зручний політик і тактик. З одного боку, національний рух в Польщі, Прибалтійських державах, на Кавказі, а з другого, становище жидівського БУНД-у, вимога Української Соціял - демократичної Робітничої Партії бути речником українських інтересів в загальній системі Російської СДРП і критика українськими соціялістами національної політики російських соціялістів (Л. Юркевич), врешті відомий виступ Д. Донцова з кличем „політичної сепарації від Росії" в 1913 р. — все це примусило Леніна, як написав пізніше Равич - Черкаський, „розкрити карти". Така є фактична генеза ленінського „права на самовизначення націй", цього виключно тактичного засобу Леніна на шляху боротьби за владу в російській імперії. З цим новим тактичним засобом він виступив, коли, як відзначає совєтський автор М.І. Кулиіченко, „життя показало зріст ваговитости національного питання".

Очевидно, Ленін був свідомий того, що, висуваючи засаду „права націй на самовизначення", він відкривав шлях до відокремлення самовизначених націй від метрополії. У статті „Про право націй на самовизначення" він писав: „Під самовизначенням націй розуміється державне відокремлення їх від чужонаціональних колективів, розуміється утворення самостійної національної держави". Фактичне значення цього формального уточнення стає виразнішим щойно у контексті інших уточнень Леніна в його „Критичних замітках з національного питання", де він обороняє принципу збереження „великих держав", пишучи: „Але, поки і оскільки різні нації становлять єдину державу, марксисти ні в якому разі не будуть проповідувати ні федеративного принципу, ні децентралізації. Централізована велика держава є величезний історичний крок вперед від середньовічної роздрібнености до майбутньої соціялістичної єдности всього світу, і інакше як через таку державу (нерозривно зв'язану з капіталізмом) нема і бути не може шляху до соціялізму. Але недозволенно було б забувати, що, відстоюючи централізм, ми відстоюємо виключно демократичний централізм".

Ідея великої централізованої держави ніколи не покидала Леніна, зокрема, коли в царській Росії вибухла революція і коли врешті п р и владі опинилися большевики. Тоді відразу з доручення Леніна почалися заходи, щоб поновно захопити усамостійнені „окраїни". Хоч при захопленні влади большевики видали т.зв. Декларацію прав народів Росії, в якій заявляли, що всі нації мають право на самовизначення і відокремлення, то вже упродовж „першого місяця революції, — як пише М.І. Куличенко, — (партійний центр в Петербурзі) післав на місця 643 агітаторів і 167 комісарів та інструкторів, значна частина яких була спрямована на окраїни країни. Так в Україну було післано 76 осіб, в Білорусь — 91, в Прибалтику — 26 осіб і т.д." Крім того, за агітаторами і комісарами пішли збройні частини Червоної армії. „У процесі встановлення совєтської влади на окраїнах, — пише той же автор — важну ролю відіграли російські солдатські військові частини."

Чому Ленін формально визнав федералістичний принцип для російської імперії?

Так на практиці виглядало „право націй на самовизначення", про яке широко писав Ленін в 1914 році і яке так і залишилося „правом" безніякого конкретного змісту після того, як Ленін прийшов до влади в жовтні 1917 р. Правда, справу реставрації „єдиної централізованої держави" ускладнювало національне питання і той факт, що таки заіснували незалежні національні держави, бо народи хотіли мати не тільки „право", я к е давав їм Ленін, а хотіли також це право реалізувати в житті. Виходом для Леніна був черговий тактичний маневр, цим разом у формі „федерації" національних республік, нібито „добровільне" з'єднання їх навколо російського центру. Коротко, Ленін „відігрів", ми б сказали, користуючися улюбленим совєтським терміном, доктрину федералізму, яку кілька років тому нещадно засуджував. Ця доктрина, очевидно відповідно ним модифікована, й лягла в основу оформленого під кінець життя Леніна Союзу Совєтських Соціялістичних Республік, формально федерації вільних і навіть суверенних національних республік, а фактично „єдиної централізованої держави". На VIII з'їзді Російської комуністичної партії (большевиків) Ленін заявив, що „те, що ми записуємо в програмі (про федерацію) є визнання того, що заіснувало фактично після епохи, коли ми писали про самовизначення націй взагалі". А щоб в нікого не було ніякого сумніву, що насправді означає собою совєтський „федералізм", то Ленін в 1920 р., коментуючи завдання Компартії, заявив таке: „ми повинні знати і пам'ятати, що вся юридична і фактична конституція Совєтської республіки будується на цьому, що партія все виправляє, назначує і будує за одним принципом". Мова тут про т.зв. „демократичний - централізм" в „єдиній централізованій державі".

Утворення СССР і ліквідація фактичної окремішности національних республік, які в час революції відірвалися від Росії, є своєрідним замкненням кола: від централізованої імперії царату до централізованої імперії під проводом КПСС. Статті Леніна на національні теми, що почали з'являтися від 1903 року, включно з найголоснішою „Про право самовизначення націй" з перед 60-ти років, були на тому кількох тільки „міркуваннями в голос" над методами і формами збереження цілости імперії. Чи це була тільки „нещирість", чи „виразний плян", — справа не суттєва і даремно робить з цього приводу закиди „буржуазним націоналістам" Р. Симоненко. Ідеться тільки про те, щоб розуміти фактичну суть ленінізму і ленінської „національної політики" і не падати ще сьогодні жертвою ленінського „права націй на самовизначення до відокремлення включно", як впало його жертвою перед 60-ти роками чимало політичних діячів поневолених Росією націй. *)

*) Проблемі „ленінської національної політики" присвячена грунтовна розвідка Григорія Костюка „Теорія і дійсність: до проблеми вивчення теорії, практики і стратегії більшовизму в національному питанні" (Мюнхен, В-во „Сучасність", 1971). Праця Г. Костюка включає також бібліографію стосовного матеріялу. Останньо, міт про Леніна як демократа і гуманіста, розбив А. Солженіцин у своєму „Архіпелаг ГУЛ-аг".

„Дейлі Обзервер" хвалить піяністку Юліяну Осінчук

Тамс Ривер, Н. Дж. — Місцева газета „Дейлі Обзервер" у свому виданні за 9 квітня ц. р. помістила дуже похвальну рецензію на самостійний концерт молодої талановитої української піяністки Юліяни Осінчук, який відбувся тут 30-го березня ц. р. та був спонзорований місцевою „Мюзік енд Концерт Гильд". Рецензія появилася під заголовком „Юліяна Осінчук — справжній музичний талант".

Юліяна Осінчук

Із рецензії довідуємося, що молоду піяністку представив публіці проф. д-р Антін Рудницький, основник „Мюзік енд Концерт Гилд" і президент цієї організації на протязі її 24-річного існування. Він назвав ряд інших молодих мистців, які брали участь у концертах, спонзорованих цією музичною організацією, та які опісля здобули міжнародну славу.

Музичний критик „Дейлі Обзервер" твердить, що хоча Юліяна Осінчук має тільки 20 років, то вже може похвалитися „показним минулим". Він зазначує, що Юліяна Осінчук виграла свій перший конкурс гри на фортепіяні, маючи всього 7 років, а коли їй було тільки 11 років то виступила в Карнегі Голл у заступстві піяніста Жана Касадессуса, який захворів і не міг тоді грати. Рецензент також пише, що молода піяністка вчилася в Парижі у славної Надії Буланже та здобула золоту медалю Паризької консерваторії. Тепер Юліяна продовжує свої музичні студії в Джуліярд Скул оф Мюзік у відомих педагогів Росини Лгевінне та Мартина Каніна.

Рецензент пише, що перша точка програми, а саме Сюїта Г-дур Генделя, доказала, що Юліяна Осінчук добре опанувала гру на фортепіяні, а також виявила вроджені музичні здібності. Дуже позитивно висловився він про виконання Симфонічних етюдів Шумана, заявляючи, що хоча цей твір вимагає від виконавців не тільки музичної, але також і інтелектуальної з р і л о с т и, Юліяна Осінчук виконала цю композицію „ніжно, із смаком і експресією". Також хвалив рецензент молоду піяністку за виконання всіх інших точок програми, наприклад, творів Шопена, Ліста, Гуно, Гінастери та Рахманінова. Закінчується рецензія словами: „Це був дуже успішний концерт молодої жінки, яка відзначається презентабельністю та справжнім музичним талантом. Численна публіка протягом концерту реагувала зі захопленням. Треба гратулювати та дякувати „Мюзік енд Концерт Гилд" за спровадження до нашої околиці таких мистців та за влаштування концертів такої високої якости та музичної вартости".

УКРАЇНСЬКА ДИТЯЧА СВІТЛИЧКА ВЧИТЬ ВАШУ ДИТИНУ ЩЕ ОДНІЄЇ МОВИ.

В. Мороз „намагався відірвати Україну від СССР"...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

встановивши контакти з засудженими членами ОУН. Головним його „прогріхом" було писання „наклепницьких памфлетів і „репортажів" про відносини в концтаборах. В часі повоного слідства в цій справі Мороз, як пише Ткаченко, заперечив авторство цих „репортажів", але пізніше стверджено, що таки він був їх автором. По звільненні з тюрми після чотирилітнього ув'язнення, Мороз повернувся в Україну, де, твердиться у совєтському повідомленні, він поновно розпочав активну протисовєтську діяльність, встановивши потаємні контакти з закордонними антисовєтськими націоналістичними організаціями, які почали з ним зв'язувати власні пляни і сподівання. „Він відвідував українські міста, проводив агітацію проти совєтської системи і за вихід з СССР, приготовляв і поширював підривну літературу". За це його поновно арештовано і суджено за цією ж самою статтею 62-1 Карного Кодексу УССР, але вже як „повторного злочинця". Тоді В. Мороза засуджено на 9 років ув'язнення. Цей засуд „зустрівся зі схваленням в Україні", бо, мовляв, „сепаратистична активність і проповідування національної незгоди та шовінізму є глибоко чужі совєтському народові, який при кожній нагоді виявляє гордість з того що понад 100 різних національностей живе в згоді в його країні... Не приходиться дивуватися тому, що порушення цього здобутку тут розглядається як сепаратство. Згідно з таким поглядом, совєтський закон карає такі дії з незвичайною суворістю, ставлячи їх на рівні важких злочинів проти людини, суспільства і держави".

Так закінчує свою „інформацію" для західного читача совєтський автор, пишучи, очевидно, з доручення і за вказівками совєтських урядових кіл. Ця совєтська реакція засвідчує, що посилена оборонна акція українського суспільства в Канаді і інших країнах нашого поселення знаходить відгук і приневолює Москву до „виясненння" її політики топтання основних прав людини і народів.

Палата Репрезентантів заявилася проти обниження цін на нафту

Вашингтон. — У вівторок, 21-го травня, Палата Репрезентантів 207-ма голосами проти 191-го відкинула законопроєкт, який пропонував обнизити ціни на нафту та бензину, як також пропонував надати президентові Ніксонові право встановляти раціонування бензини, коли настала б потреба. Таким чином Палата підтримала президента Ніксона, який кількакратно заявлявся проти цього законопроєкту. Коментатори твердять, що із закінченням арабського нафтового ембарґо постачання нафти та бензини в ЗСА тепер є на задовільному рівні й тому законодавці не вважають справу цін на ці продукти, як також питання раціонування бензини важливими проблемами. Це твердження коментаторів підтверджує факт, що ця сама Палата, яка минулого вівторка відкинула законопроєкт, який пропонував обниження цін на нафту та навав би Президентові право встановляти раціонування бензини, минулої зими два рази схвалювала цілком подібні законопроєкти, які опісля були відкинені Сенатом.

В глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів та Знайомих, що 24-го квітня 1974 р. в м. Калуш, Україна, на 67-му році життя, відійшов від нас у Вічність

бл. п. ВАСИЛЬ ФУКА

народжений в с. Веремінь, пов. Лісько.

ПОХОРОНИ відбулися 27-го квітня 1974 року.

В глибокому смутку:

брат — ПАВЛО з дружиною МАРІЄЮ, діти: ХРИСТЯ, ІРИНА і БОГДАН
брат — ПЕТРО з дружиною КАТЕРИНОЮ
брат — ІВАН з дружиною МАРІЄЮ, діти: АНДРЕЯ і ФРАНКО
Близька і дальша Родина

Замість квітів на могилу

сл. п. д-ра Богдана Олесницького

на „Стипендійний Фонд Українського Лікарського Товариства ім. проф. Мар'яна Панчишина", якого основником був покійний д-р Богдан Олесницький, пожертви складають:

Д-р Василь і Ярослава КІНАЛЬ	$100.00
Д-р Степан і Степанія ВОРОХ	100.00
Д-р Роман і Іванна КИСІЛЕВСЬКИЙ	100.00
Д-р Любомир і Роксанна КУЗЬМАК	100.00
Д-р Юрій і Віра КУШНІР	100.00
Д-р Клементій і Ольга РОГОЗИНСЬКИЙ	100.00
Д-р Тарас і Люба ШЕГЕДИН	100.00
Д-р Роман і Лідія ОСІНЧУК	50.00
Д-р Юрій і Д-р Люба СТЕФАНІВСЬКИЙ	50.00
Д-р Богдан і Богдана ХУДЬО	50.00
Д-р Микола і Александра ТЕРЛЕЦЬКИЙ	25.00
П-во Роман і Надія КАНЮКА	25.00
П-во Юхим і Евгенія ХАРЧЕНКО	25.00
Мгр. Александер і Ольга СМАЛЬ на УСХС в Мюнхені	50.00

Замість квітів на могилу

сл. п. д-ра Богдана Олесницького

на „Фонд Верховного Архиєпископа — Церква в Потребі" складають пожертви:

Д-р Роман і Наталія КРАВЧУК	$50.00
Д-р Степан і Степанія ВОРОХ	50.00
Д-р Юрій МАЛЕЦЬКИЙ	50.00
Д-р Остап і Віра ТЕРШАКОВЕЦЬ	25.00
Проф. Роман і Зірка ВОРОНКА	25.00
П-во Михайло і Юлія ДОБОШ	25.00
П-во Павло і Марія ГАРМАТІЙ	25.00
П-во Іван і Степанія ЛУКІВ	25.00
Пані Орися ПАНЧУК	20.00
Ред. Василь і Наталія КАЧМАР	20.00
Інж. Микола і Лідія БУЛЬБА	15.00
Пані Романа ЮЗИЧИНСЬКА	10.00
Пані Лідія ГАНДЗІЙ	10.00
П-во Мирослав і Павлина ДЕРЕШ	10.00
П-во Володимир і Евгенія ШПИРКА	10.00
П-во Богдан і Леся КАЧМАР	10.00

В ШОСТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВТРАТИ нашого МУЖА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

бл. п. ПЕТРА БЕРЕЖНИЦЬКОГО

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА БОГОСЛУЖБА З ПАНАХИДОЮ

в понеділок, 3-го червня 1974 року

о 7-ій год. рано

в церкві Царя Христа

у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па. при 1627 West Cayuga St.

ТА У ДВАДЦЯТЬ П'ЯТУ РІЧНИЦЮ НЕВІДЖАЛУВАНОЇ ВТРАТИ

нашої Коханої ДОЧКИ і СЕСТРИ

НАДІ

Прошу Шановних Товаришок і Товаришів спом'янути у своїх молитвах душу Покійної.

В той же сам час буде відправлена

БОГОСЛУЖБА З ПАНАХИДОЮ

в Канаді, Лашін, Квібек і в Римі у церкві свв. Сергія і Вакха.

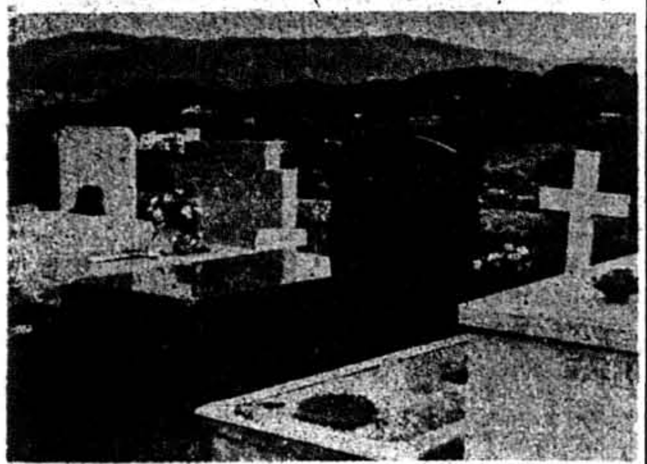
Жертвую 50.00 долярів на Фонд Патріярха Кардинала Йосифа Сліпого.

У глибокому смутку:

дружина і мама ІРИНА з РУБЧАКІВ БЕРЕЖНИЦЬКА
син і брат БОГДАН
синова ОЛЕКСАНДРА з дітьми: АНДРІЙКОМ, ЛЕВЧИКОМ і ДАНЕЮ

Новий пам'ятник на могилі В. Винниченка

(Повідомлення Винниченківської Комісії УВАН)

Пам'ятник на могилі Володимира Винниченка та його дружини на цвинтарі села Мужен, коло міста Канн, побережжя Середземного моря південної Франції. Цю фотографію зроблено було тоді, коли на поземній плиті ще не було вигравірованого державного герба України — Тризуба.

Ще перед 1970 роком, на адресу Винниченківської комісії УВАН у ЗСА, почали приходити тривожні листи від багатьох українських громадян, що перебували на могилі В. Винниченка в містечку Мужен на Блакитному побережжі південної Франції. Вони писали, що стара надмогильна плита вже напівзруйнована і просили вжити якихось заходів до побудови триваліщого надмогильного пам'ятника. Зважививши на це все, керівництво Винниченківської комісії УВАН вирішило коштом „Фонду Винниченка", що почав уже тоді складатись при УВАН, побудувати новий пам'ятник на могилі письменника та його дружини. Після довгих заходів і будівельних робіт, наприкінці минулого року, пам'ятник нарешті побудовано.

Пам'ятник будували муженська фірма надмогильних споруд Чарльса Пеззіні. Нашим уповноваженим для контактів з фірмою і мистецьким керівником жертвенно згодився бути маестро Юрій Кульчицький, що живе і працює в маєтку Винниченків „Закутку". Згідно з договором, пам'ятник збудовано з чорного африканського граніту, що відзначається міцністю й кольоровою красою. Щоб цей масивний гранітний пам'ятник стояв міцно, не западався в землю, під ним встановлено новий цементовий фундамент.

На сторчовій плиті, в узголів'ї, українською та французькою мовами, мав бути вигравірований такий напис:

ВОЛОДИМИР ВИННИЧЕНКО
27. УП. 1880-6. III. 1951
xxx
РОЗАЛІЯ ВИННИЧЕНКО
26. УП. 1886-6. II. 1959
Volodymyr Vynnytchenko
27.7.1880-6.3.1951
Homme d'Etat et Ecrivain Ukrainien
Rosalie Vynnytchenko
26.7.1886-6.2.1959

На спеціяльно виготовленій поземній плиті вигравіровано український державний герб — тризуб. Рисунки літер, емблема герба і нагляд за виконанням належать мистцеві Юріеві Кульчицькому. Єдиною хибою в оформленні написів українською мовою на сторчовій плиті є пропущення дати народження і смерти обох Покійників. Але цю хибу, на думку Комісії, можна буде вправити при нагоді пізніше.

За цілу побудову пам'ятника, згідно з договором, Комісія мала заплатити: 1) фірмі Чарльс Пеззіні — 6.950 франків, 2) мистцеві Ю. Кульчицькому, за рисунки літер і емблему герба — 500 франків. Разом — 7.450 франків. В остаточному розрахунку, різні непередбачені видатки дали ще 455 франків. Тому загальні наші витрати на будову пам'ятника виносять 7.905 франків, або — 1.527 долярів за тодішнім курсом.

Подаючи це все до відома української громади, Винниченківська комісія УВАН висловлює глибоку подяку всім жертводавцям у „Фонд Винниченка", бо тільки завдяки їх жертвенній допомозі можна було здійснити цю справу. Одночасно Комісія щиро дякує мистцеві Юріеві Кульчицькому за його співпрацю й допомогу.

Літературно-мистецький Клюб в Лос Анджелесі при праці

З ініціятиви управи Літ. Мист. Клюбу в залі парафії св. Володимира при 4025 вул. Мелроз відбувся вечір, присвячений пам'яті великого сина України Івана Франка — найбільшого патріота і соборника галицької землі, таланoвитого поета та повістяра.

Вечір відкрив голова Літ.-Мист. Клюбу проф. Ігор Проданюк.

На черзі доповідь керівника літ. частини на радіопрограмі „Пісня України" проф. Любов Лисянської про життя і творчість Івана Франка. Дуже змістовну доповідь про великого каменяра пані Лисянська виголошує чітко, виразно, спокійно, гарною літературною мовою.

Доповідачка виводить ідейні спрямовання творчости І. Франка, змальовуючи водночас його „вдачу і окреслюючи його творчість. Все це переплітається уривками поезій із Франкової лірики.

Треба підкреслити, що на наших подібних імпрезах рідко коли можна почути так змістовно, цікаво і то з пам'яті виголошену промову. Сорок п'ять хвилин тривала доповідь, яку з великою увагою слухали присутні, які на цей раз майже вщерть виповнили залю, та другими й довгими оплесками нагородили доповідачку.

В мистецькій частині був виступ славного оперового співака, драматичного баритона Петра Бояна, який виконав декілька пісень на слова І. Франка. Слухачі дуже тепло сприйняли його виступ та домоглися ще додатків, а після довготривалими оплесками проводили зі сцени.

Наступною точкою був вокальний виступ сопрано Ганни Шпук, яка гарно відспівала кілька пісень також на слова І. Франка.

Фортепіяновий супровід ув у руках відомої піяністки проф. Лесі Куриленко-Вахняник.

Вдалим був виступ двох молоденьких панночок: здібної учениці проф. Л. Куриленко-Вахняник — піяністки Лесі Корінь та балетний виступ укр. „метелика" — балерина панни Роксани Бульчак.

Закінчився вечір чудовим художнім читанням творів І. Франка у виконанні пані Лідії Мотрук та о. Ю. Поченюка.

Цей вечір викликав тісний зв'язок поміж слухачами в залі та виконавцями на сцені, та відірвав присутніх на якись час від щоденних турбот і переніс у сферу ідейних задумів незабутнього великого українського патріота-письменника. Треба побажати, щоб ЛМКлюб частіше влаштував і подібні імпрези.

Згадуючи про доповідь проф. Л. Лисянської треба ще додати і про її виступи в родіопрограмі „Пісня України". На протязі неповного року вона опрацювала і виголосила дуже цінний, гарно у популярній формі уложений, доступний для молоді матеріял про наших письменників і композиторів, а саме: генія і національного пророка укр. народу Тараса Шевченка; великого каменяра та незломного борця за кращу долю свого народу Івана Франка; лицаря поетичного слова Лесю Українку; глибокого лірика Олександра Олеся; батька і основоположника укр. літератури Івана Котляревського; батька укр. музики і основоположника укр. національної опери Миколу Лисенка; достойного учня і послідовника Миколи Лисенка — Кирила Стеценка; ніжного лірика укр. народної поліфонії Миколу Леонтовича; про Зелену Буковину та спогад про одного з останніх могіканів української наукової правди в річницю його смерти проф. Володимира Міяковського.

Виступи проф. Л. Лисянської радіослухачі охоче слухали і тепло сприймали, бо вони слухачів полоняють і западають у душу.

Степан Сорока

ТАРЗАН Ч. 7121. Іто знову буде школярем

Ми поїдемо верхи, Тарзане... Там досить тяжкий терен!

Тарзане, куди ти їдеш?

Ми залишаємося тут на кілька днів, поки я з паном Криспом не закінчу інспектувати заповідник!

Ой, прекрасно! Ще на деякий час не мусітиму ходити до школи!

Між іншим, Іто, завтра ти зможеш поїхати до школи із Сибил, Тедді та Тогом!.. Джозеф і Міна відвезуть вас джіпом!

Чудово!!!

Цілком не чудово!!